



LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS KRAŠTO APSAUGOS MINISTERIJOJE ATLIKTO FINANSINIO (TEISĖTUMO) AUDITO REZULTATŲ

2010 m. gegužės 28 d. Nr. FA-P-40-7-44

Vilnius

Auditas atliktas, vykdant
4-ojo audito departamento direktoriaus Rimvido Aleliūno
2009-06-25 pavedimą Nr. P-40-7

Auditą atliko valstybinių auditorių grupė:
Ona Gaigalienė (grupės vadovė)
Dalia Raudeliūnienė
Rasa Kislovskienė
Inga Momkauskaitė
Elena Revuckienė
Alma Bulkevičienė

Auditas pradėtas 2009-06-25
Auditas baigtas 2010-05-28

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrole.lt

TURINYS

Ižanga	3
Audito apimtis ir metodai	4
Pastebėjimai, išvados, rekomendacijos	7
1. Pastebėjimai, turėję įtakos finansinės atskaitomybės teisingumui	7
1.1. Dėl turto apskaitos	7
1.2. Dėl išlaidų apskaitos	7
1.3. Dėl pajamų apskaitos	8
2. Pastebėjimai dėl valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo	8
2.1. Dėl biudžeto lėšų naudojimo teisėtumo	8
2.2. Dėl viešųjų pirkimų	9
2.3. Dėl turto naudojimo teisėtumo	9
2.4. Dėl pajamų	10
2.5. Dėl gyventojų pajamų mokesčio ir socialinio draudimo įmokų	10
3. Dėl lėšų naudojimo ekonomiškumo požiūriu	11
4. Kita informacija	12
5. Rekomendacijos	12
Priedai	14

IŽANGA

Valstybinis finansinis (teisėtumo) auditas atliktas Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės 4-ojo audito departamento direktoriaus 2009 m. birželio 25 d. pavedimu Nr. P-40-7. Auditą atliko vyriausioji valstybinė auditorė Ona Gaigalienė (grupės vadovė), vyresnioji valstybinė auditorė Dalia Raudeliūnienė, valstybinės auditorės Rasa Kislovskienė (iki 2009-08-16), Inga Momkauskaitė, Elena Revuckienė, pakaitinė valstybinė auditorė Alma Bulkevičienė.

Audito tikslas – įvertinti valstybės biudžeto asignavimų 2010 metams planavimą teisėtumo požiūriu; įvertinti audituojamo subjekto 2009 metų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių ir (ar) kitų ataskaitų duomenis ir pareikšti nepriklausomą nuomonę; įvertinti valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą ir pareikšti nepriklausomą nuomonę; įvertinti valstybės lėšų ir turto valdymą, naudojimą ir disponavimą jais ekonomiškumo ir viešojo intereso gynimo požiūriais.

Audituojamas laikotarpis – 2009 metai.

Audituojamas subjektas – Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija, plėtojanti krašto apsaugos sistemą ir kariuomenės gynybinį pajėgumą, parengianti kariuomenę ir kitas sistemos institucijas krašto gynybai. Ministerijos adresas: Totorių g. 25/3, LT-01121 Vilnius; identifikavimo kodas 188602751.

Audituojamu laikotarpiu ministerijai vadovavo krašto apsaugos ministrė Rasa Juknevičienė, Finansų ir biudžeto departamentui vadovavo plk. lt. Ina Naruševičienė iki 2009-07-19, nuo 2009-07-20 – plk. lt. Jūratė Dringelienė, ministerijos vyriausiojo buhalterio funkcijas atliko Nijolė Kondratavičienė.

Audito ataskaitoje pateikti tik audito metu atlikti ir nustatyti dalykai, o nepriklausoma nuomonė apie finansinę atskaitomybę ir kitas ataskaitas, valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumą ir jų naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams pareiškama audito išvadoje.

AUDITO APIMTIS IR METODAI

Audito metu buvo vertinama ministerijos 2009 metų finansinė atskaitomybė:

- Išlaidų sąmatų vykdymo 2010 m. sausio 1 d. balansas (forma Nr.1);
- Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2009 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 2);
- Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto 2009 m. apyskaita (forma Nr. 3);
- Atsargų ir trumpalaikio materialiojo turto 2009 m. apyskaita (forma Nr. 4);
- Biudžetinių įstaigų bei valstybinių mokslo ir studijų institucijų pajamų įmokų ir biudžetą 2010 m. sausio 1 d. ataskaita (forma Nr. 5);
- Debetinio ir kreditinio įsiskolinimo 2010 m. sausio 1 d. ataskaita (forma Nr. 6);
- Finansinio turto 2009 m. apyskaita (forma Nr. 7);
- Atsiskaitymų už ilgalaikio materialiojo turto nuomą 2010 m. sausio 1 d. ataskaita (forma Nr. 8).

Audituotos planų ir programų sąmatų įvykdymo ataskaitos:

- Valstybės valdžios, valdymo, teisėsaugos, vidaus reikalų, saugumo, kitų viešosios tvarkos ir visuomenės apsaugos institucijų ir įstaigų etatų ir struktūros plano įvykdymo 2010 m. sausio 1 d. ataskaita (forma Nr. B-1);
- Profesinių, aukštųjų mokyklų darbuotojų etatų ir moksleivių bei studentų kontingento plano įvykdymo 2010 m. sausio 1 d. ataskaita (forma Nr. B-3);
- Krašto apsaugos įstaigų etatų, struktūros ir karių kontingento plano įvykdymo 2010 m. sausio 1 d. ataskaita (forma Nr. B-6);
- Vidaus reikalų sistemos, Specialiųjų tyrimo tarnybos, Valstybės saugumo departamento, Krašto apsaugos ministerijos, Generalinės prokuratūros, Kalėjų departamento prie Teisingumo ministerijos ir jam pavaldžių įstaigų pareigūnų, teisėjų ir karių valstybinių pensijų plano įvykdymo 2010 m. sausio 1 d. ataskaita (forma Nr. B-7);
- Krašto apsaugos sistemos institucijų išlaidų straipsnio „Darbdavio socialinė parama“ įvykdymo 2010 m. sausio 1 d. ataskaita (forma Nr. BFP-8);
- Valstybės lėšų, skirtų kapitalo investicijoms finansuoti, panaudojimo pagal asignavimų valdytojus ir investicijų projektus 2010 m. sausio 1 d. ataskaita (forma Nr. B-11).

Audituojamu laikotarpiu Krašto apsaugos ministerija ir penkiolika jai pavaldžių įstaigų vykdė dešimt programų:

- Sausumos pajėgos;
- Karinės oro pajėgos;

- Karinės jūrų pajėgos;
- Logistikos pajėgos;
- Karinės mokymo pajėgos;
- Specialiųjų operacijų pajėgos;
- Karinių operacijų programa;
- Centralizuotos tarnybos;
- Krašto apsaugos politikos formavimas ir jos įgyvendinimo organizavimas;
- Specialioji paslaugų teikimo programa.

Joms vykdyti patvirtinta 999 892,2 tūkst. Lt, o panaudota – 995 925,0 tūkst. Lt biudžeto asignavimų. Išlaidų sąmatų vykdymo 2009 m. gruodžio 31 d. balanso aktyvas ir pasyvas sudarė 3 637 587,6 tūkst. Lt.

Pagrindiniai Krašto apsaugos ministerijos finansinės veiklos rezultatai pagal vykdomas programas pateikiami 1 lentelėje.

1 lentelė

Programos kodas	Programos pavadinimas	Asignavimų planas 2009 m., įskaitant patikslinimus (tūkst. Lt)	Gauti asignavimai 2009 m. (tūkst. Lt)	Panaudoti asignavimai (tūkst. Lt)	Nepanaudota planuotų asignavimų (tūkst. Lt)
13.01	Sausumos pajėgos	206 539,0	205 816,8	205 816,8	722,2
13.02	Karinės oro pajėgos	131 399,0	131 152,9	131 152,9	246,1
13.03	Karinės jūrų pajėgos	92 751,0	92 703,0	92 703,0	48,0
13.04	Logistikos pajėgos	190 833,0	190 582,3	190 582,3	250,7
13.05	Karinės mokymo pajėgos	102 920,0	102 497,1	102 497,1	422,9
13.06	Specialiųjų operacijų pajėgos	28 483,0	28 073,6	28 073,6	409,4
13.09	Karinių operacijų programa	64 024,0	63 588,0	65 357,6	-1 333,6*
14.01	Centralizuotos tarnybos	80 410,0	78 740,4	78 740,4	1 669,6
14.02	Krašto apsaugos politikos formavimas ir jos įgyvendinimo organizavimas	101 664,0	100 436,4	100 436,4	1 227,6
14.81	Specialioji paslaugų teikimo programa	869,2	564,9	564,9	304,3
	Iš viso	999 892,2	994 155,4	995 925,0	3 967,2

* Panaudotas 2008 metų likutis.

Auditas atliktas vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2002 m. vasario 21 d. įsakymu Nr. V-26 (valstybės kontrolieriaus 2006 m. vasario 1 d. įsakymo Nr. V-15 redakcija) patvirtintais Valstybinio audito reikalavimais ir pagal Valstybės kontrolės 4-ojo audito departamento direktoriaus patvirtintą audito planą.

Auditas atliktas siekiant pakankamai užtikrinti, kad finansinėse ataskaitose nėra reikšmingų iškraipymų, o valstybės lėšos ir turtas valdomi, naudojami ir disponuojama jais teisėtai. Visiškas

užtikrinimas neįmanomas dėl įgimtų vidaus kontrolės apribojimų ir to fakto, kad netikrinome visų (100 proc.) ūkinių operacijų, ūkinių įvykių ir sudarytų sandorių.

Auditui taikyti du kiekybinio reikšmingumo lygiai:

- 0,5 proc. visų kasinių išlaidų, tai yra 4 980 tūkst. Lt. Tai didžiausia priimtina klaidų suma, naudojama vertinant, ar nustatytos pavienės klaidos arba jų visuma rodo, kad finansinės ataskaitos, kuriose nurodytos išlaidos, visais reikšmingais atžvilgiais teisingos;
- 0,5 proc. Išlaidų sąmatų vykdymo balanso aktyvo ir pasyvo likučių, tai yra 18 188 tūkst. Lt. Tai didžiausia priimtina klaidų suma, naudojama vertinant, ar nustatytos pavienės klaidos arba jų visuma rodo, kad finansinės ataskaitos, kuriose nurodyti duomenys apie turtą ir įsipareigojimus, visais reikšmingais atžvilgiais teisingos.

Be to, vertintas kokybinis kiekvienos nustatytos klaidos reikšmingumas.

Audito metu, siekiant gauti audito tikslams reikalingų įrodymų, atlikta:

- išsami rizikos analizė (audito planavimo etape), kuri leido panaudoti rizika ir reikšmingumu pagrįstą audito metodiką, audito darbą sutelkiant didžiausios rizikos srityse;
- tvarkų, taisyklių, įsakymų ir kitų dokumentų peržiūra ir nuoseklios peržiūros testai (kontrolės aplinkos tyrimas);
- vidaus kontrolės veiksmingumo ir nuoseklumo vertinimas (kontrolės testai);
- ūkinių operacijų ir buhalterinių sąskaitų likučių išsamios ir analitinės audito procedūros (savarankiškos audito procedūros).

Svarbiausiose audito srityse (darbo užmokesčio ir socialinio draudimo įmokų, socialinių išmokų (pašalpų) išlaidų, ilgalaikio materialiojo turto, atsargų ir trumpalaikio turto, prekių ir paslaugų naudojimo išlaidų, pajamų ir kompensuotų nuompinigių) atliktos mažos apimties savarankiškos audito procedūros. Joms atlikti buvo atrinkti audito pavyzdžiai, kurie geriausiai reprezentavo visumą. Audito įrodymai gauti taikant skaičiavimo, patikrinimo, paklausimo, analitinės, stebėjimo audito procedūras.

Atliktos audito procedūros vykdant 2009 metų valstybinio audito programą, valstybės kontrolieriaus įsakymu¹ nustatytoje sisteminių tyrimų srityse:

- specialiųjų programų pajamos;
- darbo užmokesčio ir socialinio draudimo išlaidoms naudojamos lėšos, išskyrus išlaidas pagal 2.1 ir 2.7 ekonominės klasifikacijos kodus;
- išlaidų Valstybės investicijų programos projektams efektyvumo ir teisėtumo vertinimas;
- viešojo sektoriaus išlaidų optimizavimas.

¹ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2009-02-06 įsakymas Nr. V-30 „Dėl 2009 metų valstybinio audito programos vykdymo“ (su vėlesniais pakeitimais).

Vadovaujantis valstybės kontrolieriaus įsakymu², įvertintas valstybės biudžeto asignavimų išlaidoms ir nefinansiniam turtui įsigyti poreikio 2010 metams planavimas teisėtumo požiūriu.

Audito metu surinkta pakankamai įrodymų nepriklausomai finansinio (teisėtumo) audito nuomonei pareikšti.

PASTEBĖJIMAI, IŠVADOS, REKOMENDACIJOS

1. Pastebėjimai, turėję įtakos finansinės atskaitomybės teisingumui

1.1. Dėl turto apskaitos

Lietuvos kariuomenės Karinės jūrų pajėgos nesivadovavo finansų ministro 2001-03-16 įsakymu Nr. 70 (2005-12-30 įsakymo Nr. 1K-405 redakcija) patvirtintų Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklių 21.5 ir 44 p., nes 2009 m. sausio mėn. įsigyto ir eksploatuojamo laivo iki 2009-07-31 neįregistravo sąskaitoje „Transporto priemonės“ ir neskaičiavo šio ilgalaikio turto nusidėvėjimo.

Dėl šios priežasties suvestiniame Išlaidų sąmatos vykdymo 2010 m. sausio 1 d. balanse ataskaitinio laikotarpio pabaigoje pateiktas 356,3 tūkst. Lt mažesnis ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimas ir ta pačia suma didesnis ilgalaikio turto fondas.

1.2. Dėl išlaidų apskaitos

Krašto apsaugos ministerija ir kai kurios krašto apsaugos sistemos įstaigos nesilaikė Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacijos³, nes suvestinėje Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2009-12-31 ataskaitoje (formoje Nr. 2) nurodytos 330,2 tūkst. Lt didesnės kasinės kitų paslaugų išlaidos ir 28,2 tūkst. Lt didesnės kasinės transporto išlaikymo išlaidos; 291,9 tūkst. Lt mažesnės kasinės darbo užmokesčio išlaidos, 57,4 tūkst. Lt mažesnės kasinės socialinio draudimo įmokų išlaidos ir 9,1 tūkst. Lt mažesnės kasinės kitų prekių išlaidos (žr. 1 priedą).

Dėl to, kad Centralizuota finansų ir turto tarnyba prie Krašto apsaugos ministerijos klaidingai sudarė aptarnaujamų krašto apsaugos sistemos įstaigų ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto 2009 metų apyskaitas, Krašto apsaugos ministerijos suvestinėje Ilgalaikio

² Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2009-02-06 įsakymas Nr. V-30 „Dėl 2009 metų valstybinio audito programos vykdymo“ (su vėlesniais pakeitimais).

³ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2003-07-03 įsakymas Nr. 1K-184 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacijos patvirtinimo“ (2005-09-29 įsakymo 1K-280 redakcija).

materialiojo ir nematerialiojo turto 2009 metų apyskaitoje (formoje Nr. 3) ir jos priede „Dėl ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimo ir nurašymo iš apskaitos“ pateikta 38 621,3 tūkst. Lt didesnė įsigyto ir nurašyto ilgalaikio turto vertė (žr. 2 priedą).

1.3. Dėl pajamų apskaitos

Nesivadovaujant finansų ministro 2001-03-16 įsakymu Nr. 70 (2005-12-30 įsakymo Nr. 1K-405 redakcija) patvirtintų Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklių 307 p., 2009 metais Lietuvos kariuomenė 1 900 tūkst. Lt pajamų, o Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija 274,8 tūkst. Lt pajamų neapskaitė sąskaitoje „Biudžetinių įstaigų pajamos“.

2. Pastebėjimai dėl valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo

2.1. Dėl biudžeto lėšų naudojimo teisėtumo

Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių⁴ (toliau – Taisyklės) 81 p. numatyta, kad asignavimų valdytojai, organizuodami programų, finansuojamų iš valstybės ir savivaldybių biudžetų, vykdymą, turi teisę Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka iš įmonių, įstaigų ir organizacijų pirkti paslaugas ir darbus, nepriskirtus asignavimų valdytojo ar jam pavaldžių biudžetinių įstaigų funkcijoms. Krašto apsaugos ministerija nesivadovavo šiuo reikalavimu ir netaikė Viešųjų pirkimų įstatymo nuostatų skirdama 50 tūkst. Lt asociacijai „Asociacija kariuomenės kultūrai remti“ ir VŠĮ „Birutiečių seklyčia“ programos „KAS politikos formavimas ir jos įgyvendinimo organizavimas“ priemonei „Plėtoti ryšius su visuomene, informuoti ją valstybės gynimo ir saugumo klausimais“ vykdyti.

2009 metais galiojusio Biudžetinių įstaigų įstatymo 8 str. numatyta, kad iš asignavimų valdytojų gautus biudžeto asignavimus įstaigos naudoja tik pagal asignavimų valdytojų patvirtintas išlaidų sąmatas. Nesilaikydamos šios nuostatos, Lietuvos kariuomenė ir Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija darbuotojų, dirbančių pagal terminuotas darbo sutartis, darbo užmokestį ir socialinio draudimo įmokas (137,1 tūkst. Lt) mokėjo iš išlaidų straipsniui „Kitos paslaugos“, o ne iš išlaidų straipsniams „Darbo užmokestis“ ir „Socialinio draudimo įmokos“ skirtų lėšų, o Lietuvos kariuomenė už motociklų remonto darbus ir metalines graviruotas plombas apmokėjo 23,9 tūkst. Lt iš išlaidų straipsniui „Kitos paslaugos“ skirtų lėšų, o už oro navigacijos paslaugas Lietuvos Respublikos oro erdvėje ir už naudojimąsi oro uostais – 43,0 tūkst. Lt iš išlaidų straipsniui „Transporto išlaikymas“ skirtų lėšų.

⁴ Valstybės ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklės (patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-14 nutarimu Nr. 543, 2004-06-15 nutarimo Nr. 751 redakcija).

Ministerija pažeidė finansų ministro 2003 m. liepos 3 d. įsakymu Nr. 1K-184 patvirtintą Valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikaciją, nes 2009 metais 212,2 tūkst. Lt darbuotojų darbo užmokesčio ir socialinio draudimo įmokų apmokėjo iš išlaidų straipsniui „Kitos paslaugos“ skirtų lėšų.

2.2. Dėl viešųjų pirkimų

Ministerija netaikė Viešųjų pirkimų įstatymo⁵ nustatytų viešųjų pirkimo procedūrų ir 2009 metais už 288,9 tūkst. Lt įsigijo kelionės lėktuvais bilietų. Daugiausia bilietų – 84,3 proc. – įsigyta iš vienos įmonės.

Krašto apsaugos ministerija paaiškino, kad „...Krašto apsaugos ministerija ir krašto apsaugos sistemos institucijos 2009 m. kelionių lėktuvais bilietų nepirko, į komandiruotes vykstantys darbuotojai (fiziniai asmenys), bilietus įsigijo patys ir šiems darbuotojams su komandiruote susijusios kelionės išlaidos buvo kompensuotos (apmokėtos) vadovaujantis Tarnybinių komandiruočių išlaidų apmokėjimo biudžetinėse įstaigose taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. balandžio 29 d. nutarimo Nr. 526 7 punktu“. Pagal Vyriausybės 2004-04-29 nutarimu Nr. 526 patvirtintų Tarnybinių komandiruočių išlaidų apmokėjimo biudžetinėse įstaigose taisykles, darbuotojui, siunčiamam į komandiruotę į užsienio valstybę, su tarnybine komandiruote susijusios išlaidos apmokamos tik tais atvejais, kai pateikiami jas įrodantys dokumentai. Atlikę audito procedūras nustatėme, kad 2009 metais į tarnybines komandiruotes į užsienio valstybes siunčiami darbuotojai kelionės išlaidų nepatyrė, nes už kelionių lėktuvais bilietus ministerija apmokėjo tiesiogiai tiekėjui. Taigi darbuotojų nepatirtos išlaidos negalėjo būti kompensuotos (apmokėtos).

Antrasis operatyvinių tarnybų departamentas prie Krašto apsaugos ministerijos 2009 metais įsigijo maisto produktus valgyklos veiklai, netaikydamas Viešųjų pirkimų įstatyme nustatytų viešųjų pirkimo procedūrų.

2.3. Dėl turto naudojimo teisėtumo

Lietuvos kariuomenės Karinių oro pajėgų Aviacijos bazė 2008 m. birželio mėn. sudarė statybos rangos sutartį dėl Lietuvos kariuomenės Karinių oro pajėgų Aviacijos bazės pastatų bei rezervuarų griovimo (ardymo) darbų. Sutartyje numatyta, kad Rangovas darbus atlieka neatlygintinai, savo jėgomis ir lėšomis, darbus numatyta baigti 2009-06-01. Rangovas, 2009 metais išardęs rezervuarus, 357,3 tonas metalo laužo pristatė į metalo laužo supirkimo įmones, o Lietuvos kariuomenės Karinių oro pajėgų Aviacijos bazė pajamų už metalo laužą negavo.

⁵ Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas, 1996-08-13 Nr. I-1491 (2005-12-22 įstatymo Nr. X-471 redakcija).

Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo⁶ 23 str. 2 d. numatyta, kad nurašius ir išardžius nereikalingo arba netinkamo (negalimo) naudoti turto liekamosios medžiagos įtraukiamos į apskaitą. Aviacijos bazė nesilaikė šio įstatymo ir nurašytų bei išardytų rezervuarų liekamųjų medžiagų neįtraukė į apskaitą ir panaudojo ne pagal įstatymo reikalavimus.

Krašto apsaugos ministerija informavo, kad dėl šių faktų krašto apsaugos ministro pavedimu vykdomas tarnybinis tyrimas.

2.4. Dėl pajamų

Nesivadovaujant Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių⁷ 22 p., kad biudžetinių įstaigų pajamos, gautos atliekant funkcijas, numatytas jų veiklą reglamentuojančiuose teisės aktuose, vadovaujantis įstatymais arba Vyriausybės nutarimais, įmokamos į valstybės biudžetą, Lietuvos kariuomenė, Antrasis operatyvinių tarnybų departamentas prie Krašto apsaugos ministerijos, Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija 2009 metais gautų pajamų į valstybės biudžetą neįmokėjo.

Lietuvos kariuomenės, Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos ir Antrojo operatyvinių tarnybų departamento prie Krašto apsaugos ministerijos pajamos už teikiamas paslaugas 2009 metais viršijo 100 tūkst. Lt. Atsižvelgiant į tai, kad Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 71 str. 2 d. numatyta, kad įstaigos turi skaičiuoti ir mokėti pridėtinės vertės mokestį pradedant nuo 100 tūkst. Lt viršijančios sumos, informacija apie šių įstaigų pajamas perduota vertinimui Valstybinei mokesčių inspekcijai prie Finansų ministerijos.

2.5. Dėl gyventojų pajamų mokesčio ir socialinio draudimo įmokų

Lietuvos kariuomenė nesilaikė Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo⁸ 23 straipsnio nuostatų, nes į Valstybinės mokesčių inspekcijos sąskaitą pervedė ne tik iš gyventojų (darbuotojų) darbo užmokesčio išskaičiuotą gyventojų pajamų mokestį, bet ir neišskaičiuotas sumas iš valstybės biudžeto lėšų.

Krašto apsaugos ministerija ir Lietuvos kariuomenė nesilaikė Valstybinio socialinio draudimo įstatymo⁹ 9 str., nes į Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetą socialinio draudimo įmokų pervedė daugiau negu apskaičiavo.

⁶ Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas, 1998-05-12 Nr. VIII-729 (2002-05-23 įstatymo Nr. IX-900 redakcija).

⁷ Valstybės ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklės (patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-14 nutarimu Nr. 543, 2004-06-15 nutarimo Nr. 751 redakcija).

⁸ Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymas, 2002-07-02 Nr. IX-1007 (2004-04-08 įstatymo Nr. IX-2103 redakcija).

⁹ Lietuvos Respublikos socialinio draudimo įstatymas, 1991-05-21 Nr. I-1336 (2004-11-04 įstatymo Nr. IX-2535 redakcija).

Atkreipiame dėmesį į tai, kad Valstybės kontrolės 2009 m. gegužės 29 d. valstybinio audito ataskaitoje Nr. FA-P-40-3-58 „Dėl Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijoje atlikto finansinio (teisėtumo) audito rezultatų“ buvo konstatuoti Gyventojų pajamų mokesčio ir Valstybinio socialinio draudimo įstatymo nuostatų pažeidimai.

3. Dėl lėšų naudojimo ekonomiškumo požiūriu

Audito metu nustatyta, kad Lietuvos kariuomenėje, Antrajame operatyvinių tarnybų departamente prie Krašto apsaugos ministerijos ir Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijoje veikia valgyklos, kuriose už užmokestį maitinasi **gaunantys maitinimo išlaidų piniginę kompensaciją** profesinės karo tarnybos kariai, įstaigose dirbantys valstybės tarnautojai ir darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis, kiti pareigūnai, svečiai. Į apskaičiuojamą parduodamų patiekalų savikainą, neįtraukiamos visos sąnaudos, susijusios su maitinimo paslaugos teikimu: valgyklos darbuotojų darbo užmokesčio ir socialinio draudimo įmokų, elektros energijos, vandens, buitinių atliekų išvežimo ir kt. išlaidos. Valgyklų pajamomis nepadengiamos visos su parduodamų patiekalų ruošimu susijusios patirtos sąnaudos, todėl jos apmokamos iš valstybės biudžeto lėšų. Manome, kad parduodant patiekalus mažesne kaina neekonomiškai naudojamos valstybės biudžeto lėšos. Krašto apsaugos ministerijos nuomone, taip organizuojant valgyklų paslaugų už užmokestį teikimą, valstybės biudžeto lėšos naudojamos ekonomiškai.

Tarnybinės gyvenamosios patalpos, esančiose Vilniuje, Turniškių g. 37, išnuomos buvusiam Lietuvos kariuomenės vadui, kuriam krašto apsaugos ministro įsakymu leista gyventi jose iki 2010 m. birželio 30 d, kiekvieną mėnesį mokant Krašto apsaugos ministerijos Ūkio tarnybos patvirtintą nuomos mokesť.

Už pastato Vilniuje, Turniškių g. 37, inžinerinės įrangos, teritorijos priežiūros, eksploatavimo ir aptarnavimo darbus ministerijos Ūkio tarnyba kiekvieną mėnesį moka šias paslaugas teikiančiai įmonei apie 4 tūkst. Lt.

Per 2009 m. liepos – gruodžio mėn. už pastato nuomą gauta 1 110,68 Lt pajamų, o ministerijos Ūkio tarnyba tuo laikotarpiu už inžinerinės įrangos, teritorijos priežiūros, eksploatavimo ir aptarnavimo darbus šias paslaugas teikiančiai įmonei sumokėjo – 22 569,10 Lt. Todėl ministerijos Ūkio tarnybos apmokamos minėtų tarnybinių gyvenamųjų patalpų eksploatavimo ir aptarnavimo išlaidos daugiau nei 20 kartų viršijo už šių patalpų nuomą gautas pajamas. Tai vertiname kaip neekonomišką lėšų naudojimą.

4. Kita informacija

Atlikus Valstybės kontrolės 2009 m. valstybinio audito programoje numatytų sisteminių tyrimų sričių – viešojo sektoriaus išlaidų optimizavimo vertinimas, išlaidų Valstybės investicijų programos projektams efektyvumo ir teisėtumo vertinimas – audito procedūras, neatitikimų nenustatyta.

Atsižvelgiant į audito metu atliktas procedūras, nustatyta, kad Krašto apsaugos ministerijoje vidaus kontrolės sistema sukurta taip, kad užtikrintų pagrindinius jai keliamus tikslus, atsižvelgiant į vidaus kontrolės tikslą, veiklos riziką, vidaus kontrolės pastovumą ir jos atlikimo sąnaudas, apskaitos ir informacinę sistemą, turto apsaugos būklę ir kitus vidaus kontrolės kriterijus, yra sukurta vidaus kontrolės procedūros, vidaus kontrolės sistema veikia patikimai, išskyrus nereikšmingas išimtis, todėl ji vertinama kaip gera.

Audito metu nustatyta klaidų ir neatitikimų, kurie nedaro reikšmingos įtakos mūsų nuomonei dėl 2009 metų finansinės atskaitomybės, planų ir programų sąmatų įvykdymo ataskaitų bei valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo, tačiau turi būti ištaisyti. Valstybės kontrolė 2010 m. gegužės 14 d. raštu Nr. S-(40-1227)-1087 „Dėl audito metu nustatytų klaidų, pažeidimų, neatitikimų“ ministerijai pateikė informaciją apie klaidas ir neatitikimus ir nurodymus jiems pašalinti. Be to, informacija apie nustatytas klaidas ir neatitikimus, nurodant juos pašalinti, pateikta Lietuvos kariuomenei, Centralizuotai finansų ir turto tarnybai prie Krašto apsaugos ministerijos, Ryšių ir informacinių sistemų tarnybai prie Krašto apsaugos ministerijos, Krašto apsaugos ministerijos Ūkio tarnybai, Krašto apsaugos Archyvui prie Krašto apsaugos ministerijos, Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijai, Vytauto Didžiojo karo muziejui, Antrajam operatyvinių tarnybų departamentui prie Krašto apsaugos ministerijos.

Auditoriams pateikus pastebėjimus, Lietuvos kariuomenė po 2009 metų finansinių ataskaitų sudarymo perskaičiavo ilgalaikio turto nusidėvėjimą ir įregistravo buhalterinėje apskaitoje.

5. Rekomendacijos

1. Pašalinti ministerijoje ir pavaldžiose įstaigose nustatytas klaidas, pažeidimus ir neatitikimus (žr. ataskaitos 1, 2 skyrius).
2. Užtikrinant Biudžeto sandaros įstatyme nustatytą asignavimo valdytojo pareigų įgyvendinimą, įdiegti papildomas vidaus kontrolės procedūras naudojant valstybės turtą ir lėšas (žr. ataskaitos 1, 2 skyrius).

3. Spęsti klausimą dęl maitinimo paslaugų už užmokestį organizavimo tikslingumo ir imtis priemonių, kad šių paslaugų teikimo sąnaudos būtų padengiamos gaunamomis pajamomis (žr. ataskaitos 3 skyrių).
4. Spręsti klausimą dęl tarnybinių gyvenamųjų patalpų Vilniuje, Turniškių g. 37, naudojimo tikslingumo (žr. ataskaitos 3 skyrių).

Rekomendacijų įgyvendinimo planas pateikiamas 3 priede, kuriame priemonės ir terminus jų įgyvendinimui nurodę Krašto apsaugos ministerija.

4-ojo audito departamento direktorius

Rimvidas Aleliūnas

4-ojo audito departamento
vyriausioji valstybinė auditorė

Ona Gaigalienė

PRIEDAI

Valstybinio audito ataskaitos
„Dėl Lietuvos Respublikos krašto
apsaugos ministerijoje atlikto
finansinio (teisėtumo) audito
rezultatų“
1 priedas

Krašto apsaugos sistemos įstaigų Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2009-12-31 ataskaitose padidintos ir sumažintos kasinės išlaidos

Eil. Nr.	Įstaigos pavadinimas	Išlaidų straipsnio pavadinimas	Kasinių išlaidų padidėjimas (tūkst. Lt)	Kasinių išlaidų sumažėjimas (tūkst. Lt)
1.	Krašto apsaugos ministerija	Kitos paslaugos	212,2	-
		Darbo užmokestis	-	162
		Socialinio draudimo įmokos	-	50,2
2.	Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija	Kitos paslaugos	56,5	-
		Darbo užmokestis	-	56,5
3.	Lietuvos kariuomenė	Kitos paslaugos	104,5	43
		Darbo užmokestis	-	73,4
		Socialinio draudimo įmokos	-	7,2
		Transporto išlaikymas	43	14,8
		Kitos prekės	-	9,1

Valstybinio audito ataskaitos
 „Dėl Lietuvos Respublikos krašto
 apsaugos ministerijoje atlikto
 finansinio (teisėtumo) audito
 rezultatų“
 2 priedas

**Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto 2009 metų apyskaitose
 neteisingai pateikto įsigyto ir nurašyto ilgalaikio turto vertė pagal krašto
 apsaugos sistemos įstaigas**

Eil. Nr.	Įstaigos pavadinimas	Įsigyta ilgalaikio turto (tūkst. Lt)	Nurašyta ilgalaikio turto (tūkst. Lt)
1.	Krašto apsaugos archyvas prie Krašto apsaugos ministerijos	6 371,2	6 371,2
2.	Infrastruktūros plėtros departamentas prie Krašto apsaugos ministerijos	4 779,4	4 779,4
3.	Krašto apsaugos ministerijos Ūkio tarnyba	20 521,0	20 521,0
4.	Ryšių ir informacinių sistemų tarnyba prie Krašto apsaugos ministerijos	6 949,7	6 949,7
	Iš viso	38 621,3	38 621,3

Valstybinio audito ataskaitos
„Dėl Lietuvos Respublikos krašto
apsaugos ministerijoje atlikto
finansinio (teisėtumo) audito
rezultatų“
3 priedas

Rekomendacijų įgyvendinimo planas

Reko- menda- cijos eilės numeris	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (data)
1	2	3	4	5
1.	Pašalinti ministerijoje ir pavaldžiose įstaigose nustatytas klaidas, pažeidimus ir neatitikimus	Krašto apsaugos ministerijai	1. Užtikrinti, kad Autoūkio automobilių naudojimo taisyklių 6.2 punkte nustatyta tvarka būtų registruojami Ministerijos administracijos padalinių automobilio užsakymai ir paskirtas atsakingas asmuo už kontrolę. 2. Užtikrinti, kad: 2.1. nebūtų dirbtinai didinamas KAS ataskaitinių laikotarpių debetinis įsiskolinimas. Įmokas ir mokesčius į socialinio draudimo fondą ir Valstybinę mokesčių inspekciją pervesti ne didesnes nei buvo apskaičiuotos; 2.2. teisės aktų nustatyta tvarka būtų apskaičiuojamos ligos pašalpos; 2.3. buhalterinė apskaita būtų tvarkoma vadovaujantis Finansų ministerijos patvirtintomis buhalterinės apskaitos tvarkymo taisyklėmis, Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacija ir Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartų nustatyta tvarka ir teisės aktais, reglamentuojančiais vidaus kontrolę institucijoje; 2.4. įsigyjant paslaugas ir prekes, įskaitant ir maisto produktus, būtų vadovujamasi Viešųjų pirkimų įstatymu ir krašto apsaugos ministro įsakymu patvirtintomis pirkimo sutarčių sudarymo metodinėmis rekomendacijomis; 2.5. būtų perskaičiuojamas nuomojamų tarnybinių gyvenamųjų patalpų nuomos mokestis, tikslinamos tarnybinių gyvenamųjų patalpų nuomos sutartys krašto apsaugos ministro nustatyta tvarka;	2010 m. birželio 14 d. Nuolat

			2.6. perduodant medžiagas ir atsargas patikėjimo teise valdyti kitai krašto apsaugos institucijai, perdavimo dokumentuose būtų nurodyta iš kokios programos lėšų turtas buvo įsigytas; 2.7. darbų priėmimo aktai būtų surašomi naudojant naujai patvirtintas darbų priėmimo aktų formas; 2.8. būtų įvertinti VD KM rinkiniuose saugomi eksponatai (231 440 vnt.); 2.9. organizuojant maitinimą ir aprūpinimą maistu krašto apsaugos sistemos institucijose, būtų vadovaujamosi krašto apsaugos ministro nustatyta tvarka.	2010-12-01 Nuolat
2.	Užtikrinant Biudžeto sandaros įstatyme nustatytą asignavimo valdytojo pareigų įgyvendinimą, įdiegti papildomas vidaus kontrolės procedūras naudojant valstybės turtą ir lėšas	Krašto apsaugos ministerijai	1. Sustiprinti vidaus kontrolės procedūras Finansų ministerijos ir teisės aktų nustatyta tvarka: 1.1. darbo sutarčių sudarymo; 1.2. atlyginimų ir kitų išmokų mokėjimo; 1.3. mokesčių ir įmokų pervedimo; 1.4. lėšų naudojimo, turto naudojimo ir nurašymo srityse ir jų duomenų teisingą įtraukimą į buhalterinės apskaitos registrus. 2. Užtikrinti pagal Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymą teikiamų ataskaitų rinkinių ir statistinių ataskaitų teisingumą ir pateikimą laiku. 3. Užtikrinti programų vykdymo ir paskirtų asignavimų naudojimo teisėtumą, ekonomiškumą, efektyvumą ir rezultatyvumą. 4. Analizuoti Krašto apsaugos ministerijos ir pavaldžių krašto apsaugos sistemos institucijų pagal Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymą teikiamų ataskaitų rinkinius ir rengti apibendrintas ataskaitas ir duomenis teikti Ministerijos vadovybei.	Nuolat Nuolat
3.	Spęsti klausimą dėl maitinimo paslaugų už užmokestį organizavimo tikslingumo ir imtis priemonių, kad šių paslaugų teikimo sąnaudos būtų padengiamos gaunamomis pajamomis	Krašto apsaugos ministerijai	Priemonių nenurodė	

4.	Spręsti klausimą dėl tarnybinių gyvenamųjų patalpų Vilniuje, Turniškių g. 37 naudojimo tikslingumo.	Krašto apsaugos ministerijai	Pripažintą nereikalingu krašto apsaugos sistemai gyvenamąjį namą, esantį Turniškių g. 37, Vilniuje, perduoti Valstybės turto fondui.	2010 m. rugsėjo 1 d.
Atstovas ryšiams, atsakingas už Valstybės kontrolės informavimą apie rekomendacijų įgyvendinimą plane nustatytais terminais: Krašto apsaugos ministerijos Finansų ir biudžeto departamento direktoriaus pavaduotoja Aldona Mockienė				